

УДК 351.346:331

Зінченко О.А.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара***КЛАСТЕРИЗАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ РЕГІОНУ**

У статті проведено кластеризацію ринку праці Придніпровського економічного регіону за сферою активної зайнятості та технологічним рівнем діяльності. Обґрунтовано, що кластеризація ринку праці виявляє певну соціальну спрямованість розвитку регіону, формування його іміджу. Проаналізовано негативні тенденції на ринку праці, обґрунтовано неоднозначне сприйняття іміджу населенням регіону. Запропоновано заходи популяризацію активної зайнятості в регіоні.

Ключові слова: ринок праці, соціальні кластери, кластеризація, імідж регіону, активна зайнятість.

Зинченко О.А. КЛАСТЕРИЗАЦИЯ РЫНКА ТРУДА В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ ИМИДЖА РЕГИОНА

В статье проведена кластеризация рынка труда Приднепровского экономического региона по сфере активной занятости и технологическому уровню деятельности. Обосновано, что кластеризация рынка труда выявляет определенную социальную направленность развития региона, формирования его имиджа. Проанализированы негативные тенденции на рынке труда, обосновано неоднозначное восприятие имиджа населением региона. Предложены меры популяризации активной занятости в регионе.

Ключевые слова: рынок труда, социальные кластеры, кластеризация, имидж региона, активная занятость.

Zinchenko O.A. CLUSTERIZATION OF THE LABOR MARKET IN THE CONTEXT OF THE REGIONAL IMAGE MAKING

The article is devoted to the clustering of the labor market of the Pridniprovsky economic region in the area of active employment and technological level. It is substantiated that clusterization of the labor market reveals a certain social orientation of the regional development, the formation of its image. It reveals the negative tendencies in the labor market and substantiates the ambiguous public perception of the regional image. The article also proposes measures to promote active employment in the region.

Keywords: labor market, social clusters, clusterization, regional image, active employment.

Постановка проблеми. Сучасне розуміння економіки та соціально-економічного розвитку ґрунтується на поглядах про функціональний характер організації економічної діяльності, одновимірне або двовимірне його структурування. Стало очевидним, що показники концентрації чи диференціації ринку праці можуть бути маркерами куди більш складних процесів, пов'язаних з ускладненням міжгалузевої взаємодії, особливим змістом багатьох видів діяльності. Як показує практика, такі теоретичні установки під час реалізації на практиці дають серйозний соціально-економічний ефект, сприяють поширенню інновацій, створенню нових ринків та загалом продукують синергетичний ефект.

Формування кластерів в економіці, а також інших складно організованих структур є базисом для розвитку як окремого регіону, так і країни. Економічні кластери акумулюють передові технології, найбільш прогресивні підприємства та компетентних працівників, генерують вхідні фінансові потоки у формі інвестицій та вихідні через податки в бюджет, заробітну плату і попит на засоби виробництва. Така акумуляція не є простою формою концентрації ресурсів, але характеризується посиленням організованої діяльності, інтенсифікацією відтворення на якісно нових рівнях ефективності, зниженням транзакційних витрат між економічними суб'єктами.

Роль ринку праці в таких процесах першорядна. Наближення ринку праці до оптимальності з позицій роботодавця дає змогу активніше налагоджувати кооперативні та партнерські зв'язки, а з точки зору працівників підвищувати результативність використання праці, покращуючи якість і рівень життя населення. Не випадково, що найбільші іноземні компанії розміщують виробництва в тих регіонах, де розвинений людський капітал, є перспективи для організації суміжних виробництв, логістичних та посередницьких структур.

Кластеризація сприяє діловій активності, ефективному освоєнню ресурсного потенціалу, створенню

нових робочих місць. Це має позитивний вплив на формування іміджу території як інфраструктурне розвиненої та перспективної для бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням кластеризації присвячена значна кількість наукових праць. Так, теоретичні та практичні аспекти формування кластерних утворень та управління ними комплексно досліджені в роботах О.М. Головінова [1], Д.Л. Напольських [2]. Регіональний аспект кластеризації розглянутий таким науковцями, як О.Ю. Бобровська [3], Б.М. Корецький [4]. Кластеризації ринку праці присвячені роботи Т.Б. Вітряка [5], Ю.В. Пасевича [6], В.В. Дружиніної [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на досить активний інтерес до проблем кластеризації ринку праці, майже відсутні роботи, які б розкривали специфіку впливу цих процесів саме на формування позитивного іміджу регіону.

Мета статті полягає у виділенні кластерів ринку праці на прикладі конкретного регіону та дослідженні їх впливу на формування позитивного іміджу території.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «кластер» тісно пов'язане з певною просторовою структурою, оскільки передбачає сумісне розташування економічних агентів в межах концентрованої географічної області, кооперацію навколо певної функціональної ніші. Тому кластерні форми організації бізнесу слід розглядати в рамках певного регіону (для нашого дослідження таким є Придніпровський регіон у складі Дніпропетровської та Запорізької областей). Цей регіон за підсумками 2016 р. посідає перше місце в Україні за рівнем розвитку промисловості, яка спирається на власні мінерально-сировинні ресурси, розвинений науковий потенціал, вигідне економіко-географічне положення, висококваліфіковані трудові ресурси.

За регіоном історично закріпився певний інформаційний образ, а саме імідж провідного промисло-

вого центру з потужною науковою базою. В регіоні виробляються майже 25% усієї промислової продукції України та 15% валового національного доходу, проживає більше 5 млн. населення. За обсягом зовнішньої торгівлі Придніпровський район посідає перше місце серед інших економічних районів України [8]. Основними галузями промислової спеціалізації району є металургія, машинобудування та електроенергетика.

Наукові школи Придніпров'я працюють над новими науковими проблемами, зокрема тими, що стосуються формування та реалізації космічної програми України, створення енергозберігаючих технологій у гірничій справі, металургійній, хімічній промисловості, будівельній індустрії та сільському господарстві [9].

Ринок праці регіону відрізняється високою активністю. Кількість економічно активного населення у 2016 р. складала 63% до населення віком 15–70 років, що є вище середнього показника по Україні на 2%. За кількістю зайнятих регіон поступається лише Столичному. Загалом кількість найманих працівників у 2016 р. склала 1 347 тис. осіб. Однак регіон займає лідируючі позиції і за показником навантаження на одну вакантну посаду (особливо це стосується Запорізької області, де цей показник у 2016 р. сягнув відмітки 46 осіб), що свідчить про недостатню пропозицію робочих місць [10].

Структура інтересів працевдавців та шукачів у регіоні мало відрізняється від загальноукраїнських тенденцій. Найбільша потреба спостерігалась у програмістах і спеціалістах з продажів, адже майже половина пропозицій на ринку праці розроблена саме для них. Третє місце за кількістю пропозицій посідають вакансії для кваліфікованих співробітників виробничої сфери, а саме інженерів, технологів, керівників виробничих підрозділів. За кількістю виробничих вакансій Дніпропетровська область у 2016 р. посідала друге місце після м. Києва, а Запорізька – п'яте по Україні [11].

Децю по-іншому виглядає попит на робочі місця. Здебільшого шукачі хочуть працювати у сфері продажів, маркетингу та фінансів. Необхідна робота також тим, хто тільки починає свою кар'єру.

Таке співвідношення попиту та пропозиції закономірно приводить до того, що в одних професійних сферах конкуренція висока, а в інших працевдавці змушені дуже активно шукати співробітників. Найбільша конкуренція за робоче місце спостерігається серед молодих спеціалістів, керівників, бухгалтерів, логістів, юристів. Найбільш затребуваними є програмісти, робітники, медичні працівники та менеджери з продажів.

Структурні невідповідності між попитом на робочу силу та її пропозицією загострюються за окремими професіями та спеціальностями. При цьому значна частина незайнятих громадян не влаштує роботодавців унаслідок особливих вимог до рівня кваліфікації та досвіду роботи, а вирішення проблеми укомплектування вакансій для висококваліфікованих працівників ускладнюється внаслідок низьких якісних характеристик значної кількості вільних робочих місць [7, с. 179].

Поступово відбувається кластеризація ринку праці в регіоні, а саме структура попиту та пропозиції формується нерівномірно за територією, виділяється певна спеціалізація, яка формує її імідж. Більшість пропозицій зосереджена в великих містах регіону, як і робота шукається найчастіше або в обласних центрах, або в великих містах. Дві третини

всіх вакансій зосереджені в Дніпрі та Запоріжжі, 12% припадають на Кривий Ріг, ще 5% пропозицій зосереджені в Кам'янському, 2% – Мелітополі, 1,5% – Бердянську, в решті міст кількість вакансій суттєво менша [10].

Кластеризація ринку праці напряму залежить від інноваційної активності регіону. Так, серед активно працюючих інноваційних кластерів слід виділити:

- національний інноваційний кластер «Нові машини» (м. Дніпро), стратегічним пріоритетом якого є високотехнологічне оновлення машино- та приладобудування;

- будівельний кластер (м. Дніпро);

- інноваційний технологічний кластер «Нові сили установки та руші» (м. Запоріжжя);

- інноваційно-технологічний кластер «АгроБум» (м. Мелітополь);

- харчові кластери «Купуй запорізьке! Обирай своє!» та «Бджола не знає кордонів» (м. Запоріжжя).

Основою для структури зайнятості регіону, можемо виділити кластери ринку праці за сферами діяльності (табл. 1).

Перший кластер – це високотехнологічні галузі, які потребують найбільш кваліфікованої робочої сили, а саме точне машинобудування, аерокосмічні технології, хімічне виробництво, мікроелектроніка, робототехніка, біотехнології, енергетика, інформаційні технології, фінансовий сектор, наукові дослідження та розробки, освіта. В цих галузях працює 41% економічно активного населення регіону. В них же задіяна висока частка молодих фахівців (до 35 років), фахівців середнього віку (35–50 років). Переважно це особи, які мають вищу освіту та високу професійну кваліфікацію. За географічною структурою підприємства цих сфер діяльності зосереджені в таких великих містах регіону, як м. Дніпро, м. Запоріжжя, м. Кам'янське.

У другий кластер об'єднані галузі з високим рівнем технологічного розвитку, високим рівнем зайнятості, однак з різним рівнем кваліфікації праці. До кластеру входять підприємства металургійної та добувної промисловості, агропромислового комплексу, будівництва, оптової та роздрібно-торгівлі. Всього на цих підприємствах працюють 38% зайнятого в регіоні населення. За віковою структурою це переважно особи від 35 до 50 років, за освітнім рівнем більшість складають працівники з професійно-технічною освітою. Територіальний розподіл нерівномірний: металургійні виробництва та підприємства добувної промисловості зосереджені в таких містах, як Запоріжжя, Кривий Ріг, Дніпро, Кам'янське, Нікополь, в цих великих містах регіону також активного розвитку набуває будівництво. Підприємства агропромислового комплексу, оптової та роздрібно-торгівлі розподілені всією територією регіону.

Третій кластер поєднує зайнятих на підприємствах інфраструктури та послуг населенню, а саме на підприємствах транспорту та зв'язку, побутового обслуговування, державного управління, охорони здоров'я та надання соціальної допомоги. В цих сферах задіяні 17% економічно активного населення регіону. Переважно це молоді фахівці та фахівці віком 35–50 років. За освітнім рівнем більшість складають працівники з вищою освітою. Географічна структура охоплює всі райони регіону.

До четвертого кластеру відноситься зайнятість у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку, туризму, адміністративного та допоміжного обслуговування, операцій з нерухомим майном тощо. Ці

Таблиця 1

Результати кластеризації ринку праці Придніпровського регіону за сферою діяльності, %

Кластер	Сфера діяльності	Вік				Освіта			Характер роботи		Рівень зайнятості
		18–35	35–50	від 50 до пенсійного віку	пенсійний вік	вища	професійно-технічна	середня	постійна	непостійна	
I	Високотехнологічна промисловість (аерокосмічні технології, машинобудування, енергетика, хімічна галузь)	18	43	34	5	65	32	3	82	18	14
	Інформаційні технології	43	35	21	1	82	16	2	85	15	5
	Фінансовий сектор	38	45	10	7	88	11	1	92	8	9
	Наука та освіта	18	33	25	24	92	8	-	98	2	13
II	Металургійна та добувна промисловість	25	37	29	9	32	52	16	82	18	21
	Агропромисловий комплекс	21	42	29	8	26	52	22	65	35	6
	Будівництво	15	44	35	6	31	58	11	67	33	3
	Оптова та роздрібна торгівля	32	35	29	4	41	45	14	71	29	8
III	Транспорт та зв'язок	28	32	35	5	45	38	17	69	31	7
	Побутове обслуговування	48	31	16	5	58	32	10	62	38	3
	Державне управління	15	25	43	17	85	14	1	99	1	2
	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	17	35	29	19	52	46	2	97	3	5
IV	Інші види діяльності	29	25	36	10	56	34	10	66	34	4

Джерело: розроблено автором на основі джерел [10–12]

сфери малі за кількістю зайнятих, однак відрізняються потребою у висококваліфікованих кадрах.

Кластеризація ринку праці виявляє певну соціальну спрямованість розвитку регіону, формує його образ. Придніпровський регіон відрізняється високотехнологічними кадрами, які задіяні переважно в промисловому виробництві та інших високотехнологічних сферах діяльності. Цьому також сприяє інноваційна активність в регіоні. У 2016 р. інноваційну діяльність здійснювали понад 20% промислових підприємств. За 2016 р. на технологічні інновації підприємствами регіону витрачені 8 017 млн. грн., з них більше половини спрямовані на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. У 2016 р. впроваджено близько 400 найменувань інноваційної продукції (з них 290 становлять нові види машин, устаткування, прилади, апарати) і 114 технологічних процесів (зокрема, 30 мало-відходних, ресурсозберігаючих). В регіоні діють 99 організацій, які виконують наукові дослідження й розробки, до наукових кадрів регіону належать 10 514 кандидатів та докторів наук [10].

Однак є й негативні тенденції в розвитку кластерів ринку праці. Так, останнім часом спостерігаються професійно-кваліфікаційний дисбаланс робочої сили та неоднорідність кон'юнктури. В невеликих містах, у сільській місцевості пропозиція робочої сили перевищує попит на неї. У великих містах, навпаки, вона є трудодефіцитною. У них провідними вважаються такі економічні галузі, як будівництво, хімічна, добувна, оборонна промисловість, що мають проблеми із задоволенням потреб у працівниках. На цих виробництвах користуються попитом фахівці високої кваліфікації, але їх підготовка здійснюється у недостатній кількості та зорієнтована не на потреби економіки, а на ажіотажний попит на певні спеціальності.

Істотною проблемою є працевлаштування молоді в регіоні. За підсумками кластеризації ринку праці простежується така тенденція: в середньому кож-

ний 4-й зайнятий є молоді людиною, однак в торгівлі, фінансовому секторі, сфері транспорту та зв'язку це кожний 3-й. Найбільша кількість молоді працівників зайнята в ІТ-сфері та побутовому обслуговуванні (43–48%). У промисловості, будівництві, сільському господарстві питома вага молодих працівників є найменшою.

У Придніпровському регіоні спостерігається поширення неформальної зайнятості населення. Зазначене явище включає сукупність неформальних робочих місць як у неформальному, так і в офіційному (формальному) секторах економіки. У I півріччі 2017 р. кількість зайнятого населення, яке працювало на неформальних робочих місцях, становила 24,8% від загальної кількості зайнятого населення регіону. Неформальна зайнятість зосереджена в певних секторах та соціально-економічних групах. За статусами зайнятості неформальні трудові відносини переважали у секторі самостійної зайнятості, де частка неформально зайнятого населення становила 72,2%, а серед працюючих за наймом таких осіб було 15,7%. Більшість неформально зайнятих осіб спостерігалась серед селян (50,9%) та чоловіків (57,6%) [12].

Аналіз неформальної зайнятості в розрізі вікових груп показує, що в неформальному секторі економіки переважно зайняті особи працездатного віку, де їх частка у I півріччі 2017 р. склала 94,2%. Найвищий її рівень характерний для осіб у віці 15–24 років (35,8%) та 60–70 років (36,2%), саме ці категорії населення є найбільш уразливими та соціально незахищеними в сучасних умовах господарювання. Поширення неформальної зайнятості серед молоді пояснюється пошуком заробітку під час здобуття освіти, неформальна зайнятість серед осіб пенсійного віку перш за все спричинена низькими коефіцієнтами заміщення пенсій, що зумовлює високі рівні бідності серед осіб похилого віку та спонукає їх до пошуку неформальних джерел отримання додаткових засобів існування [12]. Бажання продовжити

трудова діяльність змушує осіб старше працездатного віку погоджуватись на неформальну зайнятість, працювати на посадах, які не привабливі для молодих працівників.

Вагомим складником тіньової зайнятості виступає поширена в регіоні практика «сірої» заробітної плати. В таку категорію залучена також значна кількість працюючих у формальному секторі економіки, що генерує ризики розвитку соціально-економічної сфери та виступає гальмом на шляху підвищення добробуту населення. Загалом в результаті поширення тіньового сегменту ринку праці, згідно з різними оцінками фахівців, нині в тіні знаходяться від 30 до 40 відсотків фонду заробітної плати. Це означає, що щорічно бюджетні надходження зменшуються, а фонди соціального страхування недоотримують кошти.

Проте особи, що не сплачують страхові внески повною мірою чи частково користуються за рахунок держави медичними послугами, одержують інші соціальні виплати. Усе це лягає додатковим тягарем на фонди соціального страхування, державний та регіональні бюджети. Причому в перспективі цей тягар ставатиме відчутнішим унаслідок збільшення кількості пенсіонерів у зв'язку з досягненням пенсійного віку або проблемами зі здоров'ям людей, що певний період свого трудового життя не сплачували внески до страхових фондів.

Негативною тенденцією є збільшення рівня трудової еміграції населення регіону. Так, за період 2014–2016 рр. показник міграційного скорочення населення збільшився в 3,3 рази. За результатами опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» у вересні 2017 р., 44% респондентів серед мешканців регіону заявили, що хотіли би поїхати за кордон працювати. Водночас помітна суттєва різниця у вікових категоріях: серед молоді бажаючих отримати роботу за кордоном 68%, серед осіб середнього віку – 52%, а серед найстарших – лише 20% [13].

Основною мотивацією в бажанні працювати за кордоном респонденти найчастіше називали вищий рівень зарплати в інших країнах (72%). Кращі умови праці, бажання заробити на житло (навчання дітей, лікування родичів тощо), реалізацію як професіоналів, вищу якість соціального захисту як причину бажання отримати роботу за кордоном називали від 16% до 20% опитаних. По 7% причинами визначили можливість відкрити власну справу та бажання отримати досвід роботи в міжнародних компаніях [13]. В кластерному розрізі це насамперед працівники високотехнологічних галузей економіки (I–II кластери).

Негативні тенденції на ринку праці зумовлюють неоднозначне сприйняття його іміджу, адже, з одного боку, регіон має розвинену інноваційну базу та висококваліфіковану зайнятість, а з іншого боку, спостерігається негативне сприйняття населення регіону як території для працевлаштування.

Формування іміджу регіону насамперед пов'язане з територіальною ідентифікацією громадян. Розвиток регіональної ідентифікації передбачає наявність принаймні двох видів передумов, а саме культурних та соціально-економічних [14]. Особлива регіональна історія, культурні традиції як інтерпретація минулого, мова, релігія, фольклор, мистецтво складають передумови для регіональної ідентифікації населення культурного характеру.

Соціально-економічні передумови регіональної ідентифікації громадян базуються на особливостях

та міжрегіональних диспропорціях соціально-економічного розвитку території. Одна з центральних позицій при цьому відводиться ринку праці та відношенню населення до процесів, що на ньому відбуваються. Наявна ситуація на ринку праці Придніпровського регіону свідчить про негативні настрої населення щодо розвитку своєї кар'єри, тобто поступово формується імідж регіону як території, яка хоча й має значний трудовий потенціал, проте є неперспективною для його розвитку.

Висновки. Кластеризація ринку праці Придніпровського регіону обумовлена його виробничою спеціалізацією та розвитком інфраструктурної компоненти. Концентрація на території регіону потужних промислових об'єктів сприяє розвитку інноваційної діяльності та висококваліфікованої зайнятості. Відповідно до цього кластеризація ринку праці відбувається за сферою активної зайнятості та технологічним рівнем діяльності. Це задає певний вектор у спрямуванні соціальних відносин. Створюється певний образ, а саме імідж регіону.

Історично обумовленим є імідж регіону як провідного промислового центру з потужною науковою базою та високопродуктивним рівнем праці. Однак за останні роки активізувались негативні процеси, такі як високий рівень прихованої зайнятості, активна трудова еміграція населення, проблеми з працевлаштуванням молоді. Спостерігаються тенденції до трансформації іміджу регіону як території з негативним ставленням населення до соціальних процесів, що в ньому відбуваються.

Тому необхідно прийняти відповідні рішення, які будуть спрямовані на популяризацію активної зайнятості в регіоні за допомогою вжиття таких заходів:

- підвищення конкурентоспроможності українських робітників через покращення якості освіти, підготовку та перепідготовку фахівців;
- підвищення заробітної плати населенню;
- удосконалення спектру послуг служби зайнятості;
- зміна трудового законодавства стосовно вразливих верств населення; розширення сфери застосування праці за рахунок створення нових робочих місць через встановлення сприятливого інвестиційного режиму для підприємств, на яких створюються нові робочі місця;
- удосконалення механізму формування, розміщення та виконання державного замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів на основі даних про стан регіональних ринків праці;
- підвищення якості інвестицій у людський капітал.

Перспективними напрямками наукових досліджень у цій сфері є дослідження процесів соціальної стратифікації в умовах формування іміджу регіону, соціальна кластеризація регіонального розвитку, використання трудового потенціалу в системі іміджевінгу території.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Головінов О.М. Інноваційна активність і інноваційні процеси в національній економіці. Економіка та держава. 2013. № 6. С. 4–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2013_6_3.
2. Напольских Д.Л. Инновационный кластер как фактор модернизации экономики старопромышленного региона. Экономика и право. 2014. № 7–8 (41–42). С. 35–39.
3. Бобровська О.Ю. Кластерно-корпоративна модель управління інноваційним розвитком регіону. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2011. Вип. 4. С. 7–17.

4. Корецький Б.М., Клиновський А.Б. Домінантні напрями управління конкурентоспроможністю регіону на основі кластеризації його економіки. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 9. С. 124–127.
5. Вітряк Т.Б. Особливості кластерного моделювання регіональних ринків праці України. Ринок праці та зайнятість населення. 2016. № 1. С. 60–65.
6. Пасевич Ю.В. Застосування кластерного аналізу у дослідженні локальних ринків праці Волинської області. Економічна та соціальна географія. 2014. Вип. 2 (70). С. 128–138.
7. Дружиніна В.В. Місцевий ринок праці: умови функціонування, методи та способи забезпечення збалансованості: монографія / наук. ред. В.М. Василенко. Донецьк: Юго-Восток, 2014. 366 с.
8. Україна у цифрах – 2016: статистичний збірник / за заг. ред. І.М. Жук. Київ, 2017. 239 с.
9. Наука, технології та інновації в Дніпропетровській області. URL: <http://www.dneprstat.gov.ua/statinfo%202015/ni>.
10. Регіони України – 2017: статистичний збірник / за редакцією І.Є. Вернера. Київ: Державна служба статистики України, 2017. 317 с.
11. Оцінка попиту на професії, які затребувані на ринку праці в Україні: дослідження в межах проекту «Економічне і соціальне відновлення Донбасу» за підтримки Програми Розвитку ООН. Київ: Київський міжнародний інститут соціології, 2016. 102 с.
12. Демографічна та соціальна статистика. Ринок праці. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Динаміка міграційних настроїв українців. URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinamika_migracionny.html.
14. Зінченко О.А. Інституційні фактори формування іміджу регіону. Причорноморські економічні студії. 2017. № 24. С. 182–188.

УДК 332.1

Гальків Л.І.
*доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту організації
Національного університету «Львівська політехніка»*

Килин О.В.
*к.е.н., доцент кафедри обліку і фінансів
Львівського інституту економіки і туризму*

Яхно Т.П.
*к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Львівського торговельно-економічного університету*

СУТЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНІ

Розглянуто суть децентралізації та її вплив на регіональний розвиток. Визначено шляхи створення сприятливих інвестиційних умов для розвитку підприємництва на різних територіальних рівнях та зміцнення економіки країни. Звернено увагу на місце, роль та пріоритети діяльності органів місцевого самоврядування щодо сприяння розвитку підприємництва, розширення виробництва, створення нових робочих місць як складника стимулювання економічного зростання територіальних громад.

Ключові слова: децентралізація, органи місцевого самоврядування, саморозвиток територіальних громад, стратегічне управління, туристична галузь, інфраструктурне забезпечення розвитку території, механізми розвитку підприємництва.

Гальків Л.І., Килин О.В., Яхно Т.П. СУТЬ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕГИОНЕ

Рассмотрены суть децентрализации и ее влияние на региональное развитие. Определены пути создания благоприятных инвестиционных условий для развития предпринимательства на разных территориальных уровнях и укрепления экономики страны. Обращено внимание на место, роль и приоритеты деятельности органов местного самоуправления по содействию развитию предпринимательства, расширению производства, созданию новых рабочих мест как составляющей стимулирования экономического роста территориальных общин.

Ключевые слова: децентрализация, органы местного самоуправления, саморазвитие территориальных общин, стратегическое управление, туристическая отрасль, инфраструктурное обеспечение развития территории, механизмы развития предпринимательства

Halkiv L.I., Kylyn O.V., Yahno T.P. THE SOURCES OF DECENTRALIZATION PROCESSES AND THEIR INFLUENCE ON DEVELOPMENT OF ENTERPRISE IN THE REGION

The essence of decentralization and its influence on regional development are considered. The ways of creating favorable investment conditions for the development of entrepreneurship at different territorial levels and strengthening the economy of the country are determined. The attention was paid to the place, role and priority of the activities of local self-government bodies in promoting entrepreneurship development, expansion of production, creation of new jobs as a component of stimulating the economic growth of territorial communities.

Keywords: decentralization, local self-government bodies, self-development of territorial communities, strategic management, tourism industry, infrastructure provision of territory development, mechanisms of entrepreneurship development

Постановка проблеми. В умовах становлення та розвитку економіки України відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» відбуваються зміни в діяльності органів місцевого самоврядування, які супроводжуються процесами децентралізації. Саме децентралізація є основою, яка дасть можливість

сформуванню та легалізувати національну модель місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів. Важливим складником реформування має бути створення сприятливих умов для формування та розвитку підприємницького середовища в кожному регіоні держави, створення ефективного